

C274.

5944

Unenäod

M. Dreyer.

Wanemuise
näitelava
✦ TARTUS. ✦

126

Eesti Üliõpilaste Seltsile
Wanemuise näitelawa poolt.

Urenööd.

Komöödia waatuses.

Max Dreyer.

Tõlkinud: L. Simms.

Wanemuise
näitelawa
✦ TARTUS. ✦

Wanemuise näitelawas
September 1910.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76195

Osalistad:

Friederike Perold, mõisaomanik.

Else Prehberg.

Alex Oppermann

Uplegger, walitseja preili Peroldi mõisas.

Anna, koatüdruk

üks sulane

Preili Peroldi mõisas Meklenburis.

Oliapoolne tuba häraastemajas, jäu-
ka ja vanamoodi sisseseadega. Parempool
üks rõdu pääle, tagaseinas üks kõrvalisesse
tuppa, pahempool üks koridori pääle.

Ohtuämarix sügispoole suvet, Anna /
hikeste käistega heledas peru kleidis, val-
ge tanukene pääs, paneb, tasa enese ette
sumiseedes, klaasisid puhveti kappi. Siis
ilmub Oppermann, kahe rauaga piiss
käes.

Alex (vaatab ümber, paneb piissi käest)

Ka - päris üksi Teie väikene mõiake?

Anna (edvistades) Ja.

Alex Kus praile Perold on?

Anna, Praile Perold ratsulas veel põllu
pääle.

Alex Kas ikka veel wilja weetakse?

Anna. Ja wist ikka küll.

Alex. Ja praile Rehberg?

Anna. Ja läks aeda.

Alex. (käsa hõõrudes) Siis oleksime ju pa-
ris omakeskel! (astub temale lähemale)

Haa - missugused silmad sell tüdru-

4.

Ma missugused silmad sel tüdrukul on
pääs! Ütlege mulle õige, Teie väikene
saatan - kas Teil armusest ka on?

Anna. Mul - siin? Päh!

Alex Tõesti mitte?

Anna. Nii suguste maamatsidega ei tee
mina ometigi tegemist.

Alex. Nii on õige! Teie olete nende jaoks
ka liiga häa.

Anna Ma ei kannata siin maal üle-
pää enam kauemini ära.

Alex. Ah! - Teie tahate ära minna?

Anna. Aluidugi! Ülehomme on ju esi-
mene - siis lähen ma ära.

Alex Mis te ütlete? Kuhu Te siis tahate
minna?

Anna (uhkelt) Ma lähen Berlini.

Alex Pagana pihta! Ja juba ülehom-
me?

Anna. Ma võin juba homme öhtu min-
na.

Alex. Tüdruk - sellest on aega kahju!

Hirmus kahju on sellest! Ah! - siis pea-
me täna õhtu teineteist ilusasti jumala-
laaja jätma.

Anna (edevalt) Meie teineteist?

Alex Nõ muidugi! Nii sugused kaks
nagu meie kaks! Mis? (Silitab tema käe-
vart sõrme seljaga) Ha - mähk on sell
tõdruksel-!

Anna. Mähk!?

Alex. Nagu sammud! Lihtsalt pööra-
seks teeb ta inimese! Need silmad ja
suu - see suu! - ja see ~~h~~ hakenen -! Kõ-
kumata, et sellesarnast maal kas-
wab!

Anna. O - ma ei ole ka maalt.

Alex. Mitte!

Anna. (uhkelt) Ma olen Sternbergist!

Alex. (kes talle koguni lähedalt on astunud)

Ah-Sternbergist - (Pöörab päa tema poole)

Wäike, magus nõid - hoidid mulle oma
suu ju mu vastu - (Tahab teda enese ligi
tõmmata, ta pöörab edevalt kõrvale)

Anna. Ma nuusutasin ainult.

Alex. Mis Te tegite?

Anna. (Nuusutades) Nuusutasin Teid -
- Teie lõhnate nii peenikeselt.

Alex. (surub ta ennast vastu) Seda võitte
ligemalt saada.

Anna. Ah -! -

Alex. Hää-mis? Ülesal on mull veel
terve pudel lahti võtmata. Selle kingin ma
Teile kui ta Teile meeldib. Opoponax! Hull
nimi-mis? Ja nüüd ütlege mulle, mu
väike kalliskene - kus ja kuras jätame
meie üksteisega jumalaga? (ta tõmbab
tooli ligi, istub selle pääle ja võtab tema
sülle)

Anna. Ei mitte (jääl aqa istuma)

Alex. Sa tuleid pärast aeda.

Anna. Mis ma aeda? Mis ma sääl pean
tegema?

Alex. Tead sa jasmini lehtsaonet?

Anna. Mis ma seda ei peaks teadma.

Alex. Sääl saame me korra.

7.

Anna. Ei seda ma ei tee.

Alex. Sa tulel - Sa tulel - Sa pead lihtsalt tulema!

Anna. (eolristades) Ärge mulle ameti alati „sina“ üteldge!

Alex. Ma ütlen seda sellepärast, et ma sind nii armastan! - Sa armastad mind ju ka - Sa oled ju ameti mu väike kallikene - eks ole? Ja sa tulel?

Anna. Seda ei tea ma kaugelgi mitte!

Alex. Nii siis - sa tulel! Ja nüüd anna mulle üks misku!

Anna. Ei!

Alex. Süski (väljast on häälid kuulda)

Anna. (kargab üles) Ah! Peili Pezold!

(lendab puhsti kapi juurde)

(Friederike, tema järele koke sulane, kes koo-
maga ümber on kuskunud ja parema kää-
le selle juures hoiget on teinud, mida ta
pahemaga taatab; nende järele vana
Uplegger.)

Friederike. (sulasele) Et sa seda ärane -

tud joomist jätta ei wõi. Kuni sa small
 korrd weel kaela murrad! [wiskab ratsa-
 piitsa laua peäle] Noh näita weel korrd
 siia! (katsub tema käewart, siis üksikuid
 sõrmi, kui ta kesmise sõrmeni on jäändud,
 kohkub see ja hoigab) Ara müüd wigurda!
 Ja- see on katki. Ma seon ta sull latti
 (Annale kapi alumise sahtli peäle näidates)
 Anna mulle sääält wana linast riidet!
 (Waatab ümberingi, siis lähab ta ruttu puf-
 weti kapi juurde ja kisub ruttu ja kindlasti
 säääl seiswa sigari kasti peält kaase ära.
Anna toob linast riidet, ta kisub selle ribades
 ja köidab sulase käe laua külge kinni)
 So müüd hujad sa käe päris rahulikult!
 Ja homme lähäd linna tohtri juurde.
 (pahaselt pilkawast) Meil on ju just
 parajasti nii wähe tegemist! - Kas hobustel
 tõesti midagi wiga ei ole?
Sulane Ei-ainult -
Friederike - Na - mis?
Sulane. Märka -

Friederike. Mis on märkega?

Sulane. Ta on tagumise pahema jala veriseks löönud.

Friederike (huviseks). Ma ütlen ju!

Sulane. See ei tähenda aga midagi.

Friederike. Küll ma vaatan ise järele!

(Sulane hakkab aramineks) Ja et sa oma näht ei liiguta!

Sulane. (nukutab päiega) Hääd öhtust koh!

Friederike. Hääd öhtust! (Sulane ära) (Upleggeri poole) jääge niikauaks siia, Uplegger.

Jääge klaas õlut. (Annale) Too paar pudelit viinasse (Anna ära) (Teretab mind Oppermannii) Tere öhtust anupäes!

Pois on koorma umbes ajanud. Ma pean õige enne hobuste hobuste järele vaatama. Ära lase omal ajal igavaks minna (ära)

Alex (Upleggerile, kes kõige kiidmema rahuga aotab.) See on alles maisa preili! Mis? Kõik ta oskab, ja kõige eest muretsel ta! See on oma koha pääl!

Sellel on asi selge! Kuidas? - Na, Teie ei ütle ju selle kohta midagi?

Uplegger. Kah veel.

Alex. Ja tore mõisa on see üleühtse siin. Waatasin seda asja siin lähemalt enne kui jahile läksin. Aga pardijaht ei ole suur asi.

Uplegger. Seda ei ole ka tarwis.

Alex. Ei - ei! - muidugi on see kõrvaline asi. Ma tahtsin ainult ütelda: põllud - need awaldatawad otse suurepäralist mõju. Kõik wist häa maa siin?

Uplegger. Hääd ja halba.

Alex. So - hm - (uurides) aga terve mõis on ometi - hästi korras - ja - minu õnnetütar ei wõi ometigi kaebada, mis? Ta ei wõi ometigi kui waene põllumees kaasa rääkida, mis?

Uplegger. Küsi seda ometigi tema enese käest.

Alex. Noh - ma arwan ainult - ja, ületulose põllupidamine! See on mi-
/

Ja llet jaoks mull hime on, ütlege õige-
kas Teie ei arwa et minul ka päris
tubli pällumees saaks?

Uplegger (rahuliku kindlusega) Ei.

Alex. Mitte? Misparast mitte? Kas
Teie seda tõesti arwate? Kuidas ma
siis plaksin olema?

Uplegger Teistsugune!

Alex. So-hm- ja- selle läbi- ei saa
ma ka targemaks.

Uplegger (terawalt) See ei ole minu süü.
(Friederike tuleb tagasi)

Friederike, (Upleggerile) See korral läks veel
õnnelikult. (Anna tuleb õllega) Nüüd tu-
leb see tüdruk alles õllega! Wa weniw
worst! Too mulle õige klaas wett! Aga
mittu!

Aina. Wäljast - pumbast?

Friederike Ja pumbast! (Uplegger wan-
gutab pääd) Anna ära) Tüdruk on
päris nare oma edewuse ja peensusega!
Mull on häa meel et lahti saan tást

(Alexile) Sinu linnalased on ta niikaugele viinud. (Upleggerile) Kallake omale ometi sisse!

Alex. Minu linnalased?

Fried. Meil oliwad Rattenowi ratsaväe mehed siin korteris. Kas sa ka õlut jood?

Alex. Ei. Kui sa lubad joon ma veel ühe konjaku.

Fried. Ole mü häia! [Alex lähab puhvete kapi juurde, Upleggerile, kes vahipeal klaasi tühjaks on joomud] Ja, Uplegger homme hakkame siis varakult päevle. Enne kiriku aega peame valmis olema. Kui ilm aga hääks jääb!

Uplegger. Ma arvan küll!

Fried. Ja pärast tulete siis raamatutega siia.

Uplegger. Ja muidugi [ära]

Fried. [istub sohvale] Ah - ja!

Alex. Väsinud?

Fried. Ka õhtul on inimesel kondid ikka k natuke kanged. Kardijahist ei saan

nud küll jälle suurt midagi?

Alex. [istub tooliga tema kõrvale] Ei-mitte midagi

Fried. Ja kuidas ütles ameti minu wana sõber metsaülem Rummels haagenis?
 „Laomakesed tahawad ka lastud saada!“
 Ja meie oleme siin jahipidamise koguni uinuma jätnud.

Alex. Ja siis ei tule need laomakesed üldse enam süa, sest et nende auwäknus siin tasu ei saa?

Fried. Nii wist küll on.

Alex. Ma ei kahetse aga sugugi, et ma nii kaua saäl istusin.

Fried. No siis on ju häa.

Alex. Ohtuwaikus - mahedas ämariku walguses - saäl tulewad inimesele kõiksugused mõtted. Siis võib nii hästi enese üle järele mõelda.

Fried. Seda võib.

Alex. Ja kui ma saäl nii istusin misu nõuqu all, see kuldane õnistus ~~mis~~ mu

pää kohal - ja kui - kui siis kaugele karja
kellukesed helisivad -

Fried. Neid ei olegi ju meil pool.

Alex. No ja - ja! - see on ka ainult piltli-
kult mõeldud - et minu meeles pare-
mini kirjeldada - - noh selles meeles
siis sai mulle selgeks, et minu must-
lase elul nüüd lõpp käes on.

Fried. Ja ma pean nüüd kindlale
alusele asuma! Kuhuigi juurduda -
seda on mulle tarvis. Ja tead sa mis
ma nüüd tahan? Ma mõtlesin juba
waremini mõnikord selle pääle - aga
nüüd olen ma kindlale otsusele jõud-
nud. Tead sa milleks ma tahan saada?

Fried. Noh?

Alex. Põllumeheks! -

Fried. Sina?

Alex. Ja! Kui kuulmata asi see on et
ei ole. Ja sellepärast tulin ma ju kas-
sida, et seda sinuga läbirääkida ja sinult
nõu küsida.

Fried. So.

Alex. Äieti oli sel küll põhjus-

Fried. Kõnõh?

Alex. [tehtud awalikusõega] Mul oli lihtsalt igatsus sinu järele.

Fried. Mis? [Anna taob klaasi wett aluse pääl ja ulatab selle Friederikule. Kuna Alex järgmist näägib, silatab ta sõrmedega Anna kõewart]

Alex. Täesti! wõid mind uskuda! Sest saadik kui ma jälle kodumaal olen, ei andnud see mulle rahu. Ma pidin ikka lapsepõlwe pääle tagasi mõtlema - [anna ära] meie lapsepõlwe pääle - meie nooruse aja pääle. Ja siis pidin ma lihtsalt sica tulema.

Fried. [rahulikult] Mis sa ütled!

Alex. See ei wõi sind omesti imestama panna! Kus mull ju nii palju südant rõõmustawaid mälestusi sinust on! Kui ma ainult meie lapsepõlwe tempusid silma eest mööda lasen minna. Mäletad sa weel Ludowica tãdi pulma?

Fried. Mis siis?

Alex. Kui meie mõlemad väikesed jõmpsi-
kad weinipudelite põhjad tühaks joime?

Fried. Ja, ja.

Alex. Sa kandsid rohkem kui mina -

Fried. Olin ju ka sinust hästi vanem!

Alex. See pool aastat! Ja kuidas sa siis
mii hoolikalt ja õrnalt minu eest muret-
sesid, kui ma kolelasti purjus olin - - -
seda ei ole ma üalgi ära unustanud!

Fried. Alid seia mulle ka äratasunud.

Alex. [kindlalt] Mina - sulle - ?

Fried. Ku ja. Sa ei olnud kunagi ² ¹ mii ¹ ²
mii hoolimata minu vastu kui teised.
Kõrguni tähelepanelik, millega ma mii-
du täesti harjunud ei olnud.

Alex. Ah 10 - no müidugi! Selleparast
et sa mulle armas alid!

Fried. Na - na.

Alex. Täesti, Friederike!

Fried. Wähemalt ei andnud sa mulle
kunagi tunda, missugune hirmus

kahmakas elewandi kutsikas ma olin.
Ja seda ei ole ma ära unustanud, ehk
ma seda sulle kunagi ei ole näida-
nud

Alex. Ja - natuse kinnine ja - kare ja
wastutõikaw alid sa ju ikka -

Fried. Kaalu sina 12 aastase tütarlap-
sena sada kaheksa kümmend wiis naela
ja ole siis lahke ja wiisakas! Ma ei julge-
nud ju sugugi naor olla. Mul oli ju ikka
hirm et maawarise mine tuleb, kui ma
tiiega ühes ümber hüppan.

Alex. Aga ma palun sind - mui mõlemad
oleme nii mõnigi kord kaas tantsinud!

Fried. Ja - sinuga läks see häda pärast
sest et - sa nii kerge ja paendust ja osaw
olid. Kes seda aga minu julges, see suu-
pea haledat surma jõustuse kätte.

Alex. Na, na --- aga selle eest ei olnud sul
taruis enam kaswada.

Fried. See oleks ka veel parem olnud!

Alex. Ja nüüd alid sa ameti-
lihtsalt tore kuu. Midaagi mui jõulist on sinus.

Fried. [rumalus järsku lõpetades] Rumalus! -
Sis sina tahad nüüd põllumehes kasata
[tõusl üles, süntal lamki põlema]

Alex. Ja.

Fried. Natuke hilja

Alex. O - ma tunnen ennast aga veel
isna noore olevat.

Fried. Ütle öieti, oled sa midagi?

Alex. Oja! Ma olen ometi kohtureferen-
dar isearaliste juhtumiste jaoks

Fried. Pagana pihta! Koet ma seda
ka võisin ära unustada!

Alex. Ja mõtle ometi, mis ma pääle selle
kõik olen olnud! Imarisija, loomanäi-
tuse omanik, habemepulbri wabrikant,
draamaduro, teatriagent, kapitalist,
jälle teatriagent, elewandiluu - kaup-
lija j. n. e.

Fried. Oled ikka wana tuuletallaja!

Alex. Olen ka olnud, onutitreke. Pääle
selle veel, aga olnud. Nüüd olen ma
tõepoolest päris tõsiselt mõtleja ja edäsi-
piidja inimene. Ja kui sina - natuke

mulle abiks tahaksid olla, siis saaks
minust tõesti veel kõlbuline europlane
Fried. Kuidas see minu abiemale ette
kujutada?

Alex. Last mind oma juures põllu asjan-
dust õpida.

Fried. [ruputab pääd] Minna ei kõlba sel-
leks. Mulla ei ole õpetamiseks sugugi an-
net.

Alex. Aga minu jaoks ometi- minu
jaoks just! Ma ei teaks, kellel minu kohta
rohkem mõju oleks kui sinul!

Fried. Mis ajast?

Alex. Alati juba! Aga selle kolme päeva
jaoksul, mis ma nüüd siin olen, on see
mulle iseäranis selgeks saanud. Ma ei
saa parata - kõik sinu juures aratub
minus auukartust - kõik sinu juures
meeldib mulle nii väga. -

Fried. Jätame parem asja juude. An see
siis sinu tõsine ja kindel mõnu põllu-
mehes saada? hakata?

Alex. Muidugi päris kindel: ta ei arwa

ometi et mina selleks algusest pääl kõlb-
mata olin?

Fried. Katsuda võis! sa ju igatahes.

Kuidas sinu rahaasjadega lugu on?

Alex. [tehtud nõõmsa otrekohemusega] Halb!
aga õpetuserahaks ulatab veel.

Fried. Süs räägin ma õige kord Didleri-
chsiiga Rothenmaoris. Kui sinust midagi
õige võil saada.

Alex. Oh -

Fried. Selle juures võil see veel kõige enne-
mini minna.

Alex. Hm - Rothenmaor - kas see siit kau-
gel on?

Fried. Mis pärast?

Alex. Sellepärast et ma siit kaugelt ära
ei tahaks minna! Et ma sind saage-
damini näha ja sinuga rääkima pean.

Friederike. [karmilt] Ei ole nii kaugel.

Alex. [kindlalt] Friederike -

Fried. Mis?

Alex. Kas sa õieti kunagi selle pääl
ei ole mõelnud et meist mõlemist paar
võil saada?

waiks saada?

Fried. Ei.

Alex. Aga mina küll! Kii saaged asti!
Nõte sinu pääle on mul iagalpool
saatjaks olnud. New-Jorki kisa ja kära
sees, nohtlaantes, Transwaali kullapõl-
dudel - igal pool mõtlesin ma sinu
pääle.

Fried. Seda sa waletad.

Alex. (õrna etteheituga) Friederike! - Jaga-
kord kui ma kajurigastrust tiindsin,
kui ma waikuse oma kodukolde raku
järele igatsesin, ikka perkis siis mu sil-
made ette sinu pilt. Ja ma kujutasin
enesele ette, et ka sina mind päris ära
ei ole unustanud. Kas sa mõnikord
ka mitte minu pääle ei ole mõtelnud?

Fried. Harwa. Meesugusel ei ole selle
jaoks ka aega.

Alex. Aga sa oled ometi ka naeste-
rahwas - sull on unenägu sid tarwis.

Fried. Rumalus! Tööd on mul tar-
wis! [juttu tisele pöörates] Ja seda on

mull ka ikka küllalt olnud. Esialgu ko-
guni üleliagi. Isa surma järel pidin
ma tublisti käsa liigutama, et ennast
veel pääl hoida. Ja siis tuli ikka uusi
ülesandeid juurde. Täna olen ma siin
Meklenburgis esimene seakasvataja.

Alex. Jumala pärast!

Fried. See on seisukoht, ütlen ma sulle
Lincolnshiri tõug. Minu viimane kahe-
aastane nuumehmis kaalus seitse sa-
da kaheksakümmend naela.

Alex. Nuisuguste lihalikude rõõmude jaoks
ei ole mull arusaamist.

Fried. Ja siis tahad sa põllumehes ha-
kata?

Alex. Ja muideugi - mina katsuksin
aga teisel põllul töötada. Aga mis ma
tähtsin ütelda: kõige selle pääle waa-
tamata ei ole sull ometi tarwis-
meeste-
põlgaja olla! Kas ei wõi siis siin nuuma-
ta ja ometi ühte meest armastada?

Fried. Meeste põlgaja - kes sellest siis rää-
gil!?

Alex. Kõikui sa meestepõlgaja ei ole, siis armastad sa ometi mind kahtlemata.

Fried. Ikka veel see wana wõrukael.

Alex. Ja - ma tean, sa armastad mind! Muidu ei näägiks ma ju ka sinuga nii wiisi. Muidu ei oleks meie ülepää nii teine teise vastu. Eks ole tõsi? See on ometi nõnda?

Fried. Ma ei tea.

Alex. Kas ma sulle siis ükskõik olen, Friederike!?

Fried. [lühikese wahkaja järele] Ma tean ainult seda, et ma sinu pääle ikka kaade olin - sellepääle, mis sul oli ja mis minul puudus. Sinu osawuse, sinu peenikeste kommete ja sinu wääskuse pääle. Sinu elawa loomu ja sinu wäikeste ilusate hammaste pääle. Ja sinu naeru pääle.

Alex. Ja mille kõige pärast ma sinu pääle kaade olin! Kuidas ma seda veel tänan olen! Friede - waata ometi - meie

täendame üksteist ometi igas asjas - ja sellepärast peame lihtsalt üksteise pärast olema! Igal inimesel on kord oma jagu armastust tarvis. - [Wotal tima käe, ta tõmbab selle aga ära] - sinul ka - sinul ka ja muidugi! Tead sa mis pärast ma siin olen? Sinu kätt tahan ma paluda, Friede! Tahad mind võtta? [Friederike jääb liigutamata] Näed sa, ma ei ole ju midagi, - midagi korraliku. Aga minu sees on midagi. Ja nüüd saab ka minust midagi Seda võid sa uskuda. [Ta ei vasta ränagi] Noh kas sull mulle midagi ei ole ütelda!? Friede. [vaatab uudis natusena aja tima otsa, tema karedat hääle näojoontesse tuleb midagi pehmet, naaselikku, siis muutub jälle külmaks, ja ta tüürit ruttu üles]. Ma sooviksin, et sa siia ei oleks tulnud!

Alex. Mis pärast?

Friede. Sellepärast et sa mind rahustaks teed. Ja seda ei kannata ma ära.

Alex. Sellega olen ma võitnud!

Ütle ja "!"

Friederike. [waatab talle jälle natuke aega otsa, siis karedalt] Nii ruttu see ei lähe. Lille üle tahan ma enne üleöö järele mõelda.

Alex. Näe minust und, Friedel! [ta wõtab veel kord tema käe, ta tämbab selle jälle ära]

Fried. Ma pean nüüd wäljas veel kord järele waatama kas kõik korras. [ära],

Alex. [näib hääs tujus edasi + tagasi ja siilitab oma wurrusid], Ko siis! [astub puhweti juurde ja waltab enesele klaasi konjakiol täis.

aiast tuleb Else. Tee kohkub wähe kuu ta Alexi näeb.] Ah - waata - tere õhtust preili

Else! [Ta pakub temale kätt, ta tuleb aeglaselt lähemale ja wõtab selle kartlikult wastu]

Else. Tere õhtust, härra Appermann!

Alex. Kus teie siis nii kaua olite?

Else. Aias istusin.

Alex. Kuuwalgust jäite?

Else. Ja.

Alex. Meie pingi pääl järew ääres?

Else. Ja.

Alex. Kas oli ilus?

Else. Nii üksildane oii.

Alex. Ja- ja- üksildus ja kuupaiuste, see ei sünni hästi kokku. Kahkesi peab ennast selle valguse sisse mähkida laskma!

Eelse. Ma ei tea kuidas see on.

Alex. Mis pärast te mind kaasa ei võtnud?

Eelse. Teie ei olnud ju siin.

Alex. Ah so. Ja nüüd ei olnud siis lõbus?

Eelse. Minu tuju on küll selle juures süüdi. Ma olen üldse kurb.

Alex. Ah! Mis pärast siis?

Eelse. Et ma homme jälle koju pean sõitma

Alex. Homme juba? Kõik kaob homme!

Eelse. Kõik?

Alex. [ruttu julgelt] Kõik + see olete Teie prilli Eelse!

Eelse. Teie ei tohi mind alati pilgata!

Alex. Aga kuidas võite Te seda ütelda! Ütelge mulle parem, mis Te oieti mõtlesite, kui Te nii üksi kuupaiustusepees suplesite?

Eelse. Seda ma ei ütle Teile.

Alex. Seda ei ütle Teie mulle! Siis peab

kiiu mulle seda ütlesma.

Eese. Kuu? Ah Teie!

Alex. Ja, ja? Kuu on minu sõber. Mis
meie teineteisele juba kõik ära ei ole jutus-
tanud. Pohja-Amerika nohllaantel sai-
me meie sõpradeks. Tunnete Teie kuu
saladust?

Eese. Arvate Teie meest kuu pääl?

Alex. [pilkavalt] Meest-? Muudugi!

Eese Ah, Teie olete hirmus!

Alex. Teie ei tea siis midagi kiuust?

Eese. [tänuvõttega] Ah - ma pian
väga paluma. Kuu on - 52000 penikoor-
mat, eks ole? - maakerast kaugele ja
keerleb tema ümber eklipti-eklipti?
ei, elliptilisel teel. Tema teepind on
ekliptika vastu nii ja nii palju kraa-
dilises winklis. Na, ja! Ja võisite hau-
guvad tema pääle keerad.

Alex. [saladusliku sihikindlusega] Nii ei
näägita minu kõigeparemast sõbrast.
Kõrgema tütarlaste kooli haridusega ja
piitsaka pilkamisega ei saa temale

tõesti lähedale. Teie peate teda müüd tund-
ma õppima! Ja ta peab mulle ütleva,
mis teie mõtlesite, kui Teie ennist tema pais-
tuses istusite [lähel lambi juurde]

Else. Ei, ei! - Mis Te teete?

Alex. Ma kustutan tule ära.

Else. Seda ei pea Teie tegema! Seda ei pea
Teie! Ma kardan siis [Alex keerab tule ära]

Alex. See on hääd. Hirm - see on üks,
mille läbi kõige hõlpsamini looduse sala-
duste juurde pääseb [võtab tema käe]

Else. [kartlikult] Herra Appermann -

Alex. Tulge, päeili Else. Müüd on ta
meil kõhe käes. [ta viib ta pakoni ukse
lähedale, mille kohale kuu paistab tema
walgus aga kaunis järsult, nii et nende
mõlemateni veel ei ulata, tuppä paistab.
aegamüüda langeb ta sügavamale ja siis
tabal neid tema walgus. Alex tunneb tema
lapselikust hirmust rõõmu, mida ta sala-
dusliku tärsidusega õhusada püüab, ta püü-
ab saladuslist võimur tema üle omanda-
da, kuni tema noorus viimaks tema meeli

wargistab!

Else. Mis-see kõik-peab-

Alex. [tasa] Nüüd niival meid koke see
õrn valgus - Teie saate tundma, kuidas
ta meid silitab ja meie umber uuliseb
- nii pehmelt ja õrnalt -

Else. ah - laske mind ometi -

Alex. [hajab tema käest kinni] Jääge -
- jääge -! Kui teie nii wastupidnete ja
rahutu olete, siis ei saa Teie nõidiust
tunda - [valgus paistab nüüd nende -
- pääle] - nüüd - nüüd - - kuidas ta
meie pääle maha woolab - kuidas ta
meid kallistab - [Else tahab musti tema
juurest ära pöörida] - Alge ometi wait,
präili Else - wait - kas ei ole nagu woo-
laks meie üle tasane mahedus ja
wainne õrnus! Kas Teie ei tunne?

Else. [wärisedes], Ei - ei -

Alex. Teie saate seda tundma - koke -
Üksigi ei suuda selle nõidusele vastu
panna - selle jaoks on kumpaiski liiga
tugew. Kuni meie hingeni paistab ta,

sest et meie oma hinge päält tema eest
 kätte võtame. Päikene näeb meid rullu-
 mas vaevlemas - kuu näeb meid unis-
 tamas. Tä näeb meie igatsust - ja selle
 waikset, õnnist täideminemist. Kõigist
 meie salachustest temast teab tema. Ja
 kõike seda mis ta nii enese sisse kogunud,
 seda paistab ta jälle inimeste päale
 tagasi - see walguis kõigi oma ^{te}enistus-
 tega, kõigi waiksete lootustega - wäri-
 swate õnnetundmustega ja salajate
 otsustega. Ja sellepärast paneb see wal-
 guis meid nii wärisema. [Ta peatab wähe
õlse ei taha enam ära minna; kui
näjutud sirab ta tema kõrwal, mõlemad
kunpaistega üleni kaetud, siis jätkab ta
edasi.] Otsukoheselt ja wabalt waada-
 takse kuu pääle. Päikere eest pigista-
 takse silmad kinni, peidetakse enn-
 nast ära ja waletatakse. Kuu vastu
 oleme meie awalikud ja räägime
 tõtt. Tema walguses ei ole ningisu-
 gust walet. Ja nüüd, preili õlse,

nüüd küsin ma veel kord Teie käest :
mille päale Te mõtlesite, kui Te ennist
sellisama valguse all järwe ääres
meie pingi pääl istusite?

Else. [vinnitledes] Seda ei väi ma Teile -
- ütelda -

Alex. Selliga ütlesite Teie seda ju mulle
ära! Minu päale mõtlesite Teie, Teie
väike magus Else! [silitab tema käsa]

Nii armas - ja nii noor - nii noor - ah!
[tõmbab ta järku oma ligi ja suudleb
teda. Else lasib pääl alla vajuda, siis
vaatab ta tema otsa, surub ennast tema
lähedale ja suudleb teda.], Homme pead
sa juba arasõitma?

Else. Ja - ah ja -

Alex. Ma tulen Hamburgisse - pea,
õige pea

Else. Kas teete seda?

Alex. Muidugi! Veel ühes mure!
Kohi võib keegi tulla - ja see peab kmeti
meie magusaks saladuseks jääma,
eks ole? Keegi ei tohi esialgu sellest

teada, eks ole? Jälleenägemiseni, minu
armas, väike Else - jälleenägemiseni!

[Else ära. Ta süntab lamki jõe peele.]

Talle on palaw saanud, ta teeb oma krae
avaramaks ja puhkeb. Anna astub pähe-
malt poolt uksest sisse, vaatab ringi,
vaatab kaunistava pilojuga tema otsa ja
lähel siis läbi taa palkoni ukse poole.]

Kuhu nüüd?

Anna. Mill on nüüd silmapilk aega
- ma lähem aeda [ära]

Alux. [kehkub üks silmapilk, siis hakkab
suure häälega naerma] Naesed - naesed!

[Ta lähel talle jõe peele. Warsti päale selle
astub prilli Pezoldi pakem. poolt sisse,
tema jõe peele Uplegger arwiraamatutega]

Fried. Istume siia selle laua juur-
de [istuvad] Ei, on see wõimalik!
Ma olen oma raamatute juustu kotta
unustanud mis te nii otsa waata-
te.?

Uplegger. Et teie midagi ära olete
unustanud!?

Fried. [rõõmsalt] Ja, Uplegger - las-
ke, laske mind ometi ka mõnikord
väike wiperust teha. Tüdruk peab ta ära
tooma. [tõuseb üles, lähab pahem. p. ukse
juurde, teeb selle lahti ja hüüab wäija]
Anna! Anna! - Seda tüdrukut ei
ole ka kunagi siin, kui teda tarwis on!
Uplegger. (tõuseb üles) Siis teen ma ta
ära.

Fried. Kui te nii hästi olete. [Uplegger ära]
[koko selle päiale pistab Else pää ukse wa-
helt sisse]

Else. Kas ma eksitan, tädikene?

Fried. Ei, tule aga waqusasasti sisse!
[Else jookseb tema juurde ja surub
ennast õrmalt tema ligi.]

Else. Laupäewa õhtu-sis on sulle ja noka
kubaga tööd!

Fried. Täna ei ole mii hull mu laps.
Kas sulle igaw² on wäga?

Else. Ah ei. Mitte sugugi!

Fried. Kas sa näin see aig¹ üksi olid?

Else. Enne ja - aias. Aga -- ah tädikene.

kene! [surulennast euesti südamelehel
Friederine liqi]

Fried. (silkitab tema pääd) Mis sull süs
on mu väike?

Else. Ma olen ju nii õnnelik, tädikene.

Fried. So? Sa olid ju ennist nii kurb,
et homme koju pead sõitma.

Else. Ja-ah, ma jääsin ju nii häa-
melega veel süa - nii hirmus häa-
melega - just nüüd! - Sinu juures
oli ju ka nii juba ilus - aaga - nüüd.

Fried. Kuidas ma seda maistma
pean?

Else. Ah, tädi - ma ei saa seda ju ka
sugugi oma teada pidada. - Kas sull
on silmapilguks minu jaoks aega?

Fried. Jor müidugi.

Else. Ma tahan sulle midagi ütelda

Fried. Koh, ladu süs wälja!

Else. Tädikene ma olen nii õnnelik!

Fried. Seida ütlesid sa juba korra.

Else. Ja nüüd ei saada ma su-
gugi nii kurvalt süit ära - Tema tu

485.
leeb ju Hamburgisse.

Fried. Tema - kes?

Else (viivitades) Herra Appermann!

Fried. (kohkudes) sama Appermann?

Else (oma nägu tema ole najale surudes)

Ja - ta ütles seda - ja mis ta mulle
muudu veel käin ütles - ennist, kui meie
kuupaiskel seisime - ja kuupaiskel, siis
tuleb kõik mis tõe on, ilmsiks - tead
sa kuidas ta mind nimetas? „Minu
armas magus Else“. Ja, - sina - ütles ta
mulle - ja - kui noorele tütarlapsele
siin antakse, siis on see smeti niisa-
ma hästi kui kihlatud!

Fried. (taretanult ja häälita) Kudas-
see oli?

Else. Kuudama tädikene.

Fried. Kuud sama - so -

Else. Ma usistasin ju ikka temast-
ta on ju smeti tore, eks ole tädike-
ne? ja nii tark! Mis ta kõik ei tea
ja ei mõtle - ja kuidas ta seda ütles!
mii midagi saladuslikku on temas -

itse mõiduslikku - kui meie nii teineteise
 ümber kumpastel seisime - ma ei saa sulle
 sugugi ütelda, kuidas mul süs oli -
 kas ole, tädikene, ta on ometigi haruldane
 inimene! [Fried vaatab veel ikka tardumult

nese ette] Aga sa ei kuule ju sugugi mis
 ma räägin! Mille päale sa oetli mõtled?
 Heidugi jälle oma vastikute sigade päale.
 Fried. Umbes selle sarnase päale. Aga
 base niid olla.

Else. Sa ei rõõmusta ju sugugi minuaga.

Fried. Kull on praegu pääl asja nii täis.
 [Lilitab jälle tema pääd.] Sa oled minu väi-
 kene armas pliska! Ma muretsen selle eest,
 et kõik hästi läheb sinu kasuks. Ja niid
 mine magama.

Else. Hääd ööd armas tädi! [sunduvad

else ära] Fried lehitseb masinlikult raama-
 tuid, vaatab üle raamatute tumedalt kangusesse
 siis astub üpleggeri sisse unustadud raamatuga)

Üplegger. So, siin on ka lõpsiraamat, [istub
 tema juurde lau juurde] Piima on vahemaks
 jäänud. [Fried ei kuule mis ta räägib] 20 loopi

on sellel nädalal wäfew.

Fried. [millegi mu pääle mõeldes] See on häa.

Uplegger. [ootamata] Häa?!

Fried. [kargalt üles] Ah - nii palaw on süin!

[lähel akna juurde, et seda awada - pöörab tagasi, laarab käega üle silmade, nagu tahaks ta ütle nägemist umale peletada] Mi - Uplegger! - see on - kes tuleb sõialt taga ajast Annaga?

Uplegger. [kestema juurde on astunud] See on ju härra Oppermann.

Fried. [seisab natukene aega tardumult ja ilma liigutamata nagu kuju. Siis ütleb ka rahulikult, siiski kahiseva - kuiwa häälega]

Alinge wälja - ja ütlege temale, et kobe sisse tuleks. [Uplegger läheb läbi palkariukse wälja.

Fried on tagasi astunud, ta on sellesamas tardunud, sirges olekus, sügaw jään külmede ~~kohal~~ wahel, keet tuba, silmad palk. ukse poole pööratud. Dawiti selle järele tuleb Uplegger jälle sisse.]

Uplegger. Tä tuleb.

Fried. [näitab tagasiinas olawa ukse pääle]

Jäädge niikauks siia kõwale tuppa.

Uplegger ära kõrval olewasse tuppa, Alex astub
wabalt palkoni uksest sisse ja lähleb südamlis-
selt Friedrike poole]

Alex. Ha Friedel?

Friedel. [haarab rattsapütsa ja lööb sellega
temale paremale ja pahemale poole watti kõnnu]

Säh —

Alex. (waarudes) Mi- mis- mis see --?

Friedel (kätt wälja sirutades) Wälja!

[Alex tuigub wälja, Friederike hingab
sügawalt ja sirutab käsa nagu wabais-
tadud. Siis lähleb ta kõrwalolewa too
ukse juurde, awab selle ja ütleb rahu-
likult] So, Uplegger - müüd wõitte
jälle sisse tulla.

(Serie)

